

GALAMBOS JÓZSEF

1921. október 9. Bécs – 1979. július 31. Budapest

FŐBB TISZTSÉGEI

A Belügyminisztérium II. Főosztálya vezetője	1958. február 13.–1961. március 15.
Az MSZMP KB póttagja	1959. december 5.–1966. december 3.
Belügyminiszter-helyettes	1961. március 15.–1964. december 11.
A Belügyminisztérium III. Főcsoportfőnökségének főcsoportfőnöke	1962. augusztus 15.–1966. június
A belügyminiszter első helyettese	1964. december 11.–1966. június
A belügyminiszter személyügyi helyettese	1966. június–1973. december 31.
Az MSZMP KB tagja	1966. december 3.–1970. november 28.

PÁLYÁJA

Apja, Háner József szerszámkovácsként 1914-ben lépett be a vasasszakszervezetbe és a szociáldemokrata pártba. 1919-ben a Vörös Hadsereg egyik ezredének politikai biztosa volt, a kommün bukása miatt családjával együtt emigrált, 1923-ban tért haza Ausztriából. 1945 után szakszervezeti és vállalatvezető, 1947–1949 és 1958–1967 között egyúttal országgyűlési képviselő is volt. Anyját Stevula Annának hívták. – Eredeti vezetéknévét apai nagyanyja után ő változtatta Galambosra.

A négy polgári osztály elvégzése után kitanulta a vasesztergályos és a hentes szakmát egyaránt, de jobbára az előbbiben dolgozott, a leghosszabb ideig az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.-nél. 1937-ben kapcsolatba került az illegális kommunista mozgalom pezscenterzsébeti csoportjával, majd a soroksári és újpesti kommunista ifjúsági mozgalmat szervezte, ugyanakkor 1938-ban belépett a Magyarországi Szociáldemokrata Pártba is. 1942-ben behívták katonának, egy egészségügyi alakulatnál szolgált a hátszágban. 1944. októberben megszökött, hivatalos életrajza szerint a nyilas uralom idején egy önálló fegyveres csoport tagjaként részt vett az ellenállásban.

1944 végétől a szovjet megszállás alá került Pestszenterzsébeten a kommunista párt kezdeményezésére életre hívott Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetséget (Madisz) szervezte, amelynek titkára is lett. 1945. szeptemberben a Madisz Észak-Pest vármegyei titkárságára, majd a hathetes pártiskola után Tatabányára helyezték. 1946.

márciustól a fővárosban a Madisz szervezési osztályán instruktor, majd osztályvezető helyettes volt. 1947 nyarán Jugoszláviába utazott a samac-szarajevói vasútvonal megépítésében részt vevő Petőfi brigád helyettes vezetőjeként. Visszatérve a koalíciós pártok ifjúsági csúcsszervezete, a Magyar Ifjúság Országos Tanácsa központjába került, majd az 1948. márciusban annak utódeként létrehozott, immár kommunista irányítás alatt álló a Magyar Ifjúság Népi Szövetsége akcióit koordinálta. 1948 októberétől a kommunista és a szociáldemokrata párt kényszerfúziójával júniusban életre hívott Magyar Dolgozók Pártja Tömegszervezési Osztálya információs alosztályának politikai munkatársa volt, 1950. decembertől az időközben Párt- és Tömegszervezetek Osztályra (PTO) átkeresztelt részleg ifjúsági alosztályát irányította. 1952-től a kétéves pártfőiskola nappali tagozatán tanult, amelynek elvégzését követően 1954-ben visszakért a KV Párt- és Tömegszervezetek Osztályára főinstruktornak.

1956 nyarán a központi pártapparátusból áthelyezték a Belügyminisztérium állományába: július 1-jével államvédelmi alezredesi rendfokozatban kinevezték a VI. (Mezőgazdaságiszabotázs-elhárító) Osztály vezetőjévé. A forradalom leverése után, 1956. novemberétől részt vett a politikai rendőrség újjászervezésében, 1957. januártól a Belügyminisztérium II. (Politikai Nyomozó) Főosztálya helyettes vezetője, 1958. februártól rendőrnemzetvezető ezredesként a főosztály vezetője volt (a politikai rendőrség tagjainak megkülönböztetésére 1956. novemberétől használt rendőrnemzetvezető kifejezést 1958. márciusban törölték el), egyúttal tagja lett a tárcavezető tanácsadó testületének, a Belügyminisztérium Kollégiumának. 1959. decemberben a Magyar Szocialista Munkáspárt VII. kongresszusán beválasztották a Központi Bizottság póttagjai közé. 1961. márciustól belügyminiszter-helyettesként részt vett a minisztérium szovjet mintára történő átszervezésében, s 1962. augusztustól rendőr vezérőrnagyi rendfokozatban a II. Főosztály örökébe lépő III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökséget vezette, továbbra is miniszterhelyettesként, sőt 1964. decembertől a belügyminiszter első helyetteseként. 1966. februárban – formálisan saját kérésére – a belügyminiszter személyügyi helyettese lett, ugyanakkor az MSZMP IX. kongresszusán (1966. november 28–december 3.), a póttagság intézményének megszüntetésekor, a KB rendes tagjává választották. 1970. novemberben kimaradt a KB-ból, 1973. decemberben kerkedvezménnyel nyugállományba vonult.

FORRÁSOK

- Az MDP KV Titkársága 1950. november 15-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/118. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39964&MT=1 (A letöltés ideje 2015. szeptember 24.)
- Az MDP KV Titkársága 1956. június 4-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/401. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=40220&MT=1 (A letöltés ideje 2015. szeptember 24.)
- Az MSZMP Politikai Bizottsága 1966. május 3-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 288. fond 5/394. őrzési egység.

IRODALOM

- Galambos József, 1921–1976. *Népszabadság*, 1979. augusztus 2.
- Trójai faló a Belügyminisztériumban. Az ÁVH szervezete és vezérkara, 1953–1956.* Szerkesztette Gyarmati György és Palasik Mária. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára-L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013. 218–219.